

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 2. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno F 10'—, četrletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Inozemstvo celoletno K 30'— . — Naročnina se pošilja upravništvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravništvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Velikanski požar. Tomečevo v ognju. Vsa vas pogorela.

Duh mas.

Prejeli smo:

Sicer se je tudi pri nas pisalo o psihologiji mas. Če se ne motim, je celo »Čas« sam nekoč na čudovit način pisal prav podobno, kakor piše Le Bou v svoji znani knjigi »Duša množice«... Sploh se je zadnje čase mnogo pisalo o takozvani psihologiji mas, ker se nam zdi, da bolj in bolj izginja posamezen človek, njegov pomen in njegov vpliv in — da so množice, mase, ona sila, ki obvladajo javnost, države, družbo itd. In pravi se, da imajo te množice posebno psihologijo ali posebno čustvovanje in mišljenje.

Ako govorim s starimi ljudmi o gibanju leta 1848 — tedaj slišiš pogosto besede: ne vem, kako je bilo. Nekak duh se je polotil ljudij in nenkrat je bila sama revolucija. Kar potegnilo je vse seboj. — Enako danes, n. pr. ko stoji kakoli volilni sleparji pred sodiščem — slišiš neštokrat: ne vem, množica je bila, mnogo ljudij, šel sem in sem oddal. — Pri nas ne moremo govoriti o velikih masah — ker razven Trsta — nimamo velikih mest. — Kdor je kdaj videl množice velikih mest, je lahko premišljal — o duhih teh množic. Lahko je spoznal, da je množica popolnoma kaj drugega, nego človek — in da je človek v množici le stvar. Pri nas moremo samo enkrat govoriti o množicah — to je v septemberskih dogodkih. Saj smo dobre pohlevne slovenske duše in ga menda ni človeka na sveti, da bi se mogel pritoževati, da se mu godi od nas krivica. Hočemo, da se nam da svoje pravice in da ima vsak svoje. Dan na dan čutimo, da se nam gode krivice, toda le redko s celim srcem protestiramo. Enkrat pa smo protestirali s celim srcem — ob septemberskih dogodkih. Bilo je vzroka dovolj. In takrat je bil tudi duh naših mas drugačen — nego ga kaže naše vsakdanje življenje. Drugačen je človek če je miren, drugačen — če je jezen — pa tudi masa se pokaže šele takrat, ko živi v celoti. In takrat je človek le atom tega življenja. Kadar izbruhne masa, se gode razne stvari, naj bo že na Dunaju, v Pragi, v Trstu — v Zagrebu — ali v Ljubljani. Človek ne vidi človeka, dasi je tisoč ljudi okoli, ne ve kaj se godi, dasi sam drvi z masami itd. O tem naj premišljajo oni, ki pišejo o duhu mas. Zato pa ljudje včasih že drugi dan po takih dogodkih ne vedo ničesar — spominjajo se vpitja, krika, gibanja — toda vse drugo je kakor v sanjah. — Vse je prešlo čez noč. Sedaj pa pomislite, da pokličete kakega človeka po štirih letih in ga vprašate: Ali nisi videl tega in tega? — Deloma ne ve, deloma se mu zdi — lahko pa, da se mu zdi čez čas, da je res videl onega, o katerem mu pravite. V tem oziru bi psihologi našli lahko mnogo zanimivega.

Danes smo v Ljubljani v nevarnosti. Lahko se zgodi, da imate n. pr. osebnega klerikalnega sovražnika. Ta lahko pravi: čakaj, naznanil te bom, da sem te videl pri septemberskih dogodkih... Pri demoralizaciji, ki je zavladala pri nas, se to lahko zgodi. In vi bodete premišljali, kje ste bili, kdo vas je videl itd. In vendar, če kdo priča, da vas je videl v onih množicah — lahko ste v zadregi. Lahko trdite, da niste bili, a onj prisiže, da je vas videl — zdi se mu itd.

Pravijo, da so klerikalci ovadili več neljubih ljudi zaradi onih dogodkov. Žalostno je, pisati o tem, toda nehoti mi prihaja pri tem na misel, kakšna je psihologija mas — in kakšna je preračunjenost podlih duš, ki iščejo svojih žrtev.

Naši rojaki v tujini.

»Clevelandska Amerika« piše: Največja slovenska naselbina v Ameriki mora na vsak način priti do popolne politične zavednosti. Stotine novih slovenskih državljanov tekom zadnjih mesecev priča o politični zavednosti clevelandskih Slovencev. Ne govorimo praznih besedi.

Lansko leto smo poživili in utrdili slovenski politični klub. Vsaka stvar, ki se hoče trajno ohraniti, in ki je velikega pomena za narod, ima svoje težave in neprilike ob začetku. Tako tudi ta. Treba se je bilo mnogo boriti, da smo prišli samo en korak naprej. In ker smo uvideli, da imamo premalo moči v naši naselbini, za to smo začeli propagando, za nove državljane slovenske narodnosti. V tej nadi in v tem boju se nismo varali. Slovenski rojaki so kar v stotinah se začeli zanimati za pravo politično življenje v svobodni Ameriki. Začeli so prihajati po državljanske prošnje, da dobijo papirje. S tem je bil velik korak naprej narejen, led je predrt in čoln slovenske zavednosti je splaval proti dobremu cilju. Tekom devetih mesecev je postalo kakih 700 slovenskih rojakov državljanov velike ameriške republike, na stotine jih je pa dobilo prvi papir. Vse to se je zgodilo brez posebnega hrupa in brez koristolovstva, pri mirnem in doslednem delu za korist naroda. In to nas veseli, kakor mora vsakega rojaka veseliti napredek našega Slovenstva v tujini.

Prej se je marsikdo bal iti po papirje, ker je bilo to združeno z velikimi stroški. Dosegli smo, da se jim spisujejo prošnje zastojni, dosegli smo vsestransko pomoč našim rojakom, da se jim olajša pridobitev državljanjskih papirjev. Dosegli smo — da se nas Slovence sedaj na sodniji, kjer se deli državljanska pravica — dobro pozna. Začuden se vprašujejo uradniki na sodniji: Da: kaj je toliko Slovencev v Clevelandu? Kje se je vzelo toliko vaših rojakov? Mi imamo posla z njimi neprestano. Tretjina prosilcev za državljanske pravice so Slovenci. Iz tega vidimo, da so to dobri ljudje, ki se zanimajo za svoje pravice, in to mora veseliti vsakega Amerikanca. Povejte ljudem, da smo pripravljeni narediti vse v njih korist, jim olajšati, kjer mogoče vsako stvar. Če se bodo Slovenci tako zanimali za svoje državljanske pravice, tedaj imajo lepo prihodnost v Clevelandu, v šestem mestu Zjedinenih držav. Tako govorijo uradniki na sodniji in to je najlepša pohvala za naš narod.

Pridimo k stvari. Lepo in častno je, da se toliko zanimamo za politiko, ki je poleg dela najbolj potrebna za vsakega, ki je v Ameriki bolj kot v stari domovini. Ne bo pa nam dosti pomagalo, če smo samo državljani, gledati moramo najprvo da smo združeni v močni organizaciji, potem bo šele pravi uspeh za narod. In druga organizacija za državljane ni mogoča, kot »Slovenski Politični klub«. Brez ozira na osebno prepričanje, brez ozira na stranke, pustimo to na stran, in prvi ozir naj nam bo, da se Slovenec pokaže, da zna biti dober, zaveden in napreden ameriški državljan.

Dalje se nam poroča: Dne 17. aprila je priredil »Slovenski Politični Klub« zborovanje v Kausovi dvorani. Na večeru se je pojasnilo onim, ki kočejo postati novi državljani, kaj morajo storiti in kako morajo odgovorjati pred sodnijo. V Ameriki mora namreč priti priseljenec, ki hoče postati držav-

ljan, pred sodnijo in mora tam odgovoriti na stavljena vprašanja. Vpraša se vsakega po rodu, kdaj in s katero ladjo je prišel v Ameriko, kdo je predsednik Združenih držav, kako se imenuje predsednik njegove države itd. Kdor na to odgovori, dobi papir za državljanstvo in s tem vse državljanske pravice, tudi volilno pravico. To je za naše ljudi velikega pomena in veliko število novih ameriških slovenskih državljanov priča, da se naši ljudje hočejo izobraževati in živeti kot dobri ameriški državljani. Slovenski Politični klub vsak torek in vsak petek poučuje ljudi v glavnih stvareh, ki jih potrebuje vsak ameriški državljan. Za naše ljudi bo prav lepo, ako se bodo tako zavedali in se udeleževali tudi političnega življenja. To bo znamenje, da se ne izgublajo, ampak da žive in se množijo.

V Clevelandu je največja slovenska naselbina, ima do 20.000 Slovencev. Tam je Čitalnica, Sokol itd. Prijatelj nam piše: V Clevelandu je posebno društveno življenje razvito in imamo že danes 52 slovenskih društev, ki rastejo, kakor gobe. Vedno je kaka veselica. V jeseni bomo imeli v Clevelandu 1200 slovenskih volilcev, ker se ljudje zelo zanimajo za to. Prosilci smo sodnijo, da zvečer uraduje za Slovence, ker s tem prihranimo mnogim polovico dneva in plače. Vesele nas take vesti iz tujine, ker pričajo o zavednosti in nadarjenosti našega naroda.

Čehi in sedanja vlada.

Kriza v enotnem češkem klubu traja od onega časa, ko je mladočeški klub začel pogajanja z bivšim ministrskim predsednikom Gautschem, ko je po poročilih in protestih narodno-socialne stranke prekoračil dr. Kramář svoje direktive, pogajanja so se nadaljevala tudi pod sedanjim ministrskim predsednikom Stürgkhom. Ko je prišlo v zbornico prvo čitanje proračunske predloge, začel se je boj med raznimi frakcijami enotnega češkega kluba, govorilo se je splošno o krizi in razpadu kluba. Mladočeški in agrarci si niso bili še na jasnem glede svojega stališča napram vladi, na drugi strani so narodni socialci in Masaryk-Stranska skupina zavzemali vse odločnejše opozicionalno stališče napram vladi, ki naj bi se dokumentiralo v odklonitvi proračuna. V zadnjem trenutku se je našla provizorična rešitev, ko je klub prepuštil prosto stališče. Tako je bilo stališče enotnega češkega kluba napram vladi vedno višje, a obenem se je pa pojavljalo vedno večje nasprotstvo med češkimi narodnimi socialci in Mladočeži. Za časa lanskoletnih državnozbornih volitev se je sklenil med obema strankama kompromis in to na temelju skrajno opozicionalnega stališča napram vladi. Res je sicer, da so se menjali od onega časa že trije kabineti, a režim je ostal vedno isti. Tega opozicionalnega stališča so se socialci vedno držali, medtem ko so Mladočeži vodili dogovore z vlado, pozneje so pa stopili v popolno rezervo. Toda najnovejši dogodki silijo tudi Mladočehe, da priznajo jasno in odkrito svoje stališče napram javnosti. Češko-nemška pravna pogajanja je smatrati kot končno razbita, ker so češki narodni socialci vrnil vabila k seji narodno-politiške komisije, dejstvo pa je, da ta pogajanja češki javnosti niso bila nikdar posebno simpatična, to-

rej tudi Mladočehom ne preostaja drugega, da odpokličejo svoje delegate, ker bi jih sicer po zagotovilih agrarnega časopisja, sklep narodnih socialcev kompromitiral pred vsem narodom. Z razbitimi spravnicami pogajanj je pa tudi onemogočena delazmožnost češkega deželnega zbora. Sedaj mora priti do veljave zopet prejšnji princip češke politike: brez češkega deželnega zbora ni tudi državnega zbora. Češki narodni socialci so že začeli uveljavljati ta princip in stavili na enoten češki klub zahtevo, da naj ta takoj začne izvajati svoje opozicionalno stališče. V sedanjih političnih situaciji se mu nudi zato najlepša in najuglednejša politika: v debati odsekov so različne predloge, ki pomenijo zaupnico vladi, a obenem zahtevajo kvalificirane občine, ki je pa brez češkega kluba vlada ne more dobiti. V prvi vrsti so to: brambna reforma in pa finančne predloge. Ako enotni češki klub ne sprejme te zahteve, tedaj narodni socialci prijavijo svoj izstop, kar pomenja konec kluba, in začno opozicijo na lastno roko. S to svojo zahtevo so potisnili nar. socialci Mladočehe iz dotedanje rezerve, kar dokazuje zadnji komunike stranke, kjer se zatrjuje opozicionalno stališče enotnega češkega kluba, ter da je prišel čas, da klub stopi iz rezerve in začne izvajati svoja opozicionalna načela.

Ako se torej dogodi, da stopi enotni češki klub v odkrito opozicijo tedaj je smatrati usodo sedanje državne zbor kot zapечатeno. Vladi se potem ne bo nikakor posrečilo, da zadobi za svoje predloge kvalificirano večino. To pomenja konec drugega ljudskega parlamenta, katerega usoda je danes v čeških rokah. — Tekom tega meseca prične Stürgkh s Čehi oficijelna pogajanja, a kakoli odgovor bo dobil na svoje snubitve ni težko uginiti, ako se upošteva sedanje razpoloženje češke javnosti.

Velikanski požar.

Kje gori?

Okrog devete ure zvečer se je pojavil velik plamen proti Ježici. Ljudje, ki so to opazili, so ugibali, kje gori? Nekateri so domnevali, da na Ježici, drugi v Tomačevem, tretji v Jaršah, Stožcah ali Smartnem. Plamen je postajal vedno večji, naravnost mogočeno. Odsev je razsvetljeval daleč ljubljansko okolico in vse je vedelo da se mora pripetiti pod plamenom velikanska katastrofa. Iz smeri same ni bilo mogoče določiti kraja nesreče, posebno ne ponoči, ko se človek itak lahko vara pri določitvi zračne linije.

Požar na Tomačevem.

Tako velikega požara že dolgo ni videla ljubljanska okolica kakor sinoči. Pogorela je skoraj cela vas.

Požari v ljubljanski okolici.

V kratkem času smo imeli v ljubljanski okolici toliko požarov, da je to postalo sumljivo. Gorelo je v Gameljnih, na Ježici, v Tacnu. Tako so začeli ljudje sumiti in sinoči smo prišli do prepričanja, da imamo v ljubljanski okolici

požigalca

in da je sinočni požar delo hudobne roke. Pa tudi drugod je najbrže zažgala ista hudobna

LISTEK.

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvoboditvijo.

Spisal Ivan Vazov. — Poslovenil Podravski. (Dalje.)

V njegovi sobi je bilo še vse v neredu: kovček odprt, prtljaga razmetana naokrog... Na mizi je ležala kopica ruskih knjig. Iz napisov na knjigah sta gosta izvedela, da so bile to knjige socialistično-anarhistične vsebine, tiskane v Londonu in Genovi. Na vrhu pa je ležal roman »Zločinstvo in kazen« od Dostojevskega. Na mizi je bil odprt drugi roman »Trpljenje mladega Verteza«. Ondi so ne le zgolj vrste, marveč cele strani podčrtane z rudečim svinčnikom...

Da, ondaj je ležalo tudi poluodprto pismo na Rado.

Gosta sta si domislila vsega. Netkovič vsled previdnosti, da pismo ne bi prišlo v druge neskromne roke, ga je vložil v svojo listnico.

XXIV.

Ujma pred nevihto.

Rada se je napolnila v Klisuro nepričakovano in naglo. V tej noči, ko se je Kandov motal okrog njenih vrat, je prišel k njej zvest človek iz Klisure, vračajoč se s telego iz K. in ji najavil, da ga je Bojčo naprosil, naj jo vzame s seboj in jo pripelje v Klisuro. Brž, ko je začela to novico, na katero je bila pripravljena, je pohitela poljubiti svojo prijateljico Lalko, ki je bila

to noč umrla in ji reči s solznimi očmi svoj poslednji z Bogom. Ona že dolgo ni imela pristopa k Lalki, niti k Jurdanovi rodbini. Med tem se njenemu prirodu k pokojnici nihče ni začudil, nihče se ni pohujšal. Bila je Lalkina prijateljica in to je zadoščevalo. Vrh tega nihče nima pravice zabraniti nekemu, da bi se poslovil od mrtvega. Ondi kjer vniđe smrt, pade kljuka iz vrat: veliki in mali, prijatelji in neprijatelji so enako pozdravljeni na pragu večnosti... Domači so se ji ganjeni umaknili, da je mogla mimo. Ko je Rada pokleknila pred Lalko in objemajoča jo, poljubovala in s svojimi solzami močila njeno čelo, govoreča: Oh, sestrica, oh Lalka, kaj se je zgodilo s teboj? so se vsi bridko razjokali in prijemali Rado pod pazduho, jo omedlelo odpeljali ven...

Rada se je bila nastanila pri gospe Muratlijski, ki je tudi šele pred nedavnim prišla v Klisuro. Ona je z veseljem uslišala Ognjanovo prošnjo ter gostoljubno sprejela k sebi devo, ki ni imela lastne hiše.

Skozi okna, obrnjena proti severu, je bilo moči videti vso Klisuro z njeno dolino in s Staro Planino. Velikanski vrh Ribarica (tu »Vežen« imenovan), je bil še ovenčan z zimsko krono ter se je spuščal zelo strmo proti svojemu južnemu podnožju, kjer je stalo mesto; po zelenih rebrih je gomazela jata laških kočevnikov in so bile opaziti njih koče; proti vzhodu so obkoljevali mesto visoki, razdrti bregovi in peščena rebra, ponekje gola, ponekje pokrita z vinsko trto in rožnatimi sadniki. Krivuljasta steza se je vila na vrh ter držala proti strmemu rebro na drugi stran, ki se je imenovalo Zli Dol od koder se pričinja pot v Stremsko dolino. Tudi od ostalih strani so Klisuro zapirale gore; Ležala je na dnu globoke doline, pogreznena v zelenje, med sadnim drevjem in rožnatimi sadni-

ki, ki so napolnovali ozračje z vonjavo. Po zimi zelo otožna in zaprta, s tesnim obzorjem in brez razgleda, je bila sedaj razkošen kotiček poln sence, hladu in vonjave.

Kandov je takoj drugi dan za Rado dospel v Klisuro in pod pretvezo obiska stopil v hišo nekega svojega sorodnika — najprimernejši način, da je bil blizu Rade. Še tega dne jo je obiskal ter jo našel v solzah in žalosti radi Lalkine smrti. Domislil si je, da bi njegov obisk pri takih okoliščinah ne bil prilichen, toda odleglo mu je in zbrihtal se je. Da, čutil se je srečnega, da je videl Rado.

Danes je Kandov zopet dospel dovolj zgodaj. Našel jo je še bolj potrto in žalostno, a to radi žalosti za Lalko, kakor tudi radi govorce, da v Koproštivici kmalu izbruhne vstaja in radi tega, ker ni vedela, kje se nahaja Bojčo. Rada je torej v takšnem otožnem stanju kaj rada videla Kandova.

»Povejte mi, gospod Kandov, kaj je novega?« ga je vprašala vznemirjena.

»Govori se o vstaji«, odvrne Kandov suho.

»Moj Bog, kaj je bode sedaj? Bojča ni; uprav kakor bi kamen vrgel v vodo...«

Kandov je raztrešen gledal skozi okno na neko točko na Ribarici.

»Kaj mislite vi, gospod Kandov?« ga je vprašala nepotrpežljivo.

»Jaz?«

»Da.«

»O vstaji?«

»Da, o vstaji.«

Kandov ji odvrne kladno, ne obrnivši se proti njej:

»Vstaja — vstaja! Bodo se bili, bodo se streljali, bodo se klali, da osvobodijo Bolgarsko.«

»A klisura?«

»Mogoče, da vstane tudi ona, meni je vse eno.«

»Kako vse eno. A vi?«

»Vse eno, tudi jaz...«

Kandov ji je odgovarjal raztreseno, kakor bi ga bila vprašala o šegah Novozelancev... Toda pod to raztreseno vnanostjo, pod to mrzlo brezbriznostjo glede dogodkov, ki so odločevali z usodi Bolgarske, se je skrival črn obup. Toda ne on, niti Rada se tega nista zavedala.

»Kaj nameravate sedaj učiniti, ko povsod izbruhne vstaja?« ga je vprašala Rada.

»To? kar je potrebno.«

»Kako mislite to: kar bo potrebno? Vi se ne bodete bili?«

»Kaj morem izvršiti jaz, Radka? Samo eno — umreti!...« odvrne Kandov mračno.

Med tem je nekdo potrkal na duri.

»Bojčo!« je zaklicala Rada ter šla mu odpreti.

Ognjanov je vnišel preoblečen kakod kmet vtujen in prašen. Vračal se je iz Panagurišča. Bil je na glavnem zborovanju, ki se je vršilo v dolini, »Mečka« imenovani, kjer je bil odločen za dan vstaje prvi majnik. Sedaj je Ognjanov hotel proti Novi Cerkvi, da bi v teh nekaj dnevih dovršil priprave in določeni dan dvignil prapor vstaje. Izbral si je pot preko Klisure, hoteč se posloviti od Rade. Toda komaj je prišel na koncu mesta k hiši, kjer je imel svoje zavetje, je našel ondi pismo iz Bele Cerkev in stekel k Radi, ne srečavši se z nikomur.

Obstal je ter z mrzlim, presunljivim pogledom premeril Kandova, ki je mirno stal pri oknu.

roka. Na Tomačevem je gorelo
že v sredo.

Ob treh popoldne je začelo goreti v hlevu pri Aleksandru, Gospodarja ni bilo doma. Ker je pred hišo močan vodnjak, so ogenj hitro pogasili. Pogorel je skedenj in hlev in včeraj popoldne so že škodo cenili. Sinoči pa je ob polu 10, izbruhnili nenadoma nov požar.

Tomačevo v ognju.

Zasvetilo se je čez celo ljubljansko polje in nebo je bilo naenkrat obžarjeno od rdečega sveta. Strel z grada je naznanil ogenj, iz ljubljanskih hiš in gostilen so drli ljudje na ulice. Mislijo se je, da gori Ježica, ali kaka shramba na ljubljanskem polju. Hiteli smo po dunajski cesti in zar plamena je nam oznanjal, da je Tomačevo v ognju.

Požar.

Plamen se je dvigal visoko nad vas in videlo se je, da gori cela vas od enega konca do drugega. Cesta po ljubljanskem polju je bila jasno obsejana, da se je videlo kakor podnevi. Ljudje so hiteli po polju po stehaz in po cestah. Mnogi so zlezli na kozolce, od koder se je jasno videlo, kako objemlje plamen hišo za hišo. Od daleč se je slišalo mukanje izpuščene živine, krik ljudi in drdranje vozov, ki so hiteli iz Ljubljane in plat zvona domačih zvonov. Gorečo vas so obdajale množice ljudi, ki so prihitele od vseh strani.

Prva pomoč.

Včeraj je obiskalo Tomačevo mnogo ljubljanskih izletnikov. Okoli 9. ure je bilo po vasi že vse mirno. Ljudje so večinoma že spali. Tu se je začel grozen krik »gori«. Goreti je začelo v hlevu pri Semraju na zapadni strani vasi. Veter je vlek od zapada in v nekaj minutah je bilo pet hiš v ognju. Preplašeni so bežali ljudje iz hiš in so reševali, kar so mogli. Domača požarna bramba je hitela gasit toda manjkalo je vode. Tudi ljudje, ki so prihтели iz okolice, niso mogli mnogo pomagati. Ogenj je skakal s strehe na streho, in v sredo vasi kmalu ni bilo več mogoče priti.

Obupen boj.

Med tem je prihitel na pomoč oddelek vojakov iz topničarske vojašnice in požarna bramba iz Ježice. Vojaki in gasilci so se pridržno vrgli med gorečo hišo in so z brizgalnicami gasili, kolikor so mogli. Pri gašenju se eden domačih gasilcev nevarno opeknel po licu, drugi se je osmudil po obrazu.

Požarne brambe.

Med tem so začele prihajati požarne brambe od vseh strani: Ljubljana, Siška, Moste, Gorenji Kašelj itd. S čudovito hitrostjo so se postavile požarne brambe vsaka na svoje mesto in posamezni gasilci so z nevarnostjo lastnega življenja varovali strehe. Toda požar jih je prisilil, da so se morali bolj in bolj umikati.

Nesreča v Mostah.

Ko so v Mostah zapazili požar, so hoteli takoj hiteti na pomoč, toda nihče ni hotel posoditi konj. Nazadnje so ljudje po sili vdrli v neki hlev in vzeli konje. Potem pa so gasilci z brizgalno tako podili, da je en gasilec padel z voza in je prišel pod kolesa. Voz mu je šel čez noge in ga je nevarno poškodoval.

Gasilci.

Med tem je dospelo na Tomačevo nešteto ljudstva med njimi mnogo Ljubljančanov; vse je šlo z vnmemo na delo. Videli smo ljudi iz najboljših hiš, ki so hoteli nositi vodo in so prenašali, kar so rešili iz hiš. K požaru so dospeli tudi: oddelek orožnikov, oddelek dragoncev, oddelek vojakov. Vse to je delalo neumorno in se borilo z ognjem — toda zdelo se je, da je ves trud zaman.

Pot do Save.

Načelniki požarnih bram so izprevideli, da vkljub obilnemu moštvu in mnogim brizgalnicam ne bodo mogli požara ustaviti, ker ni dovolj vode. Zato se je začel en glas: »V Savo po vodo«. — Do Save je četrte ure. V nekaj minutah so bile cevi do Save izpeljane in brizgalnice so mogle uspešno delati. Počasni je ogenj pojemal.

Gorelo je dve uri s

polnim plamenom. Ogenj je objel vsa poslopja od gorenje strani, tja do cerkve — tudi cerkev je bila v nevarnosti, ker so že pokale šipe — in do Aleksandrove hiše, oziroma do znane Kovačeve gostilne. Visoka vrsta smrek in mal presedeček je omogočil, da se je od te strani ogenj omejil.

Pogorelo je okoli 30 hiš,

cela sredina vasi, ostalo je le par hiš in kozolcev okoli vasi.

Ob pol 12. je dospela ljubljanska parna brizgalna. To je bila solidarnost ljudi, ki so jo peljali; dasi je dovolj težka so jo peljale množice kakor da jo nosijo na ramah. Ob polnoči je dospela na pomoč ena kompanija Belgijcev. Po polnoči je plamen nekoliko pojenjal. Gasilo se je do jutra. Pri Kovaču so okoli polnoči — ko je bila glavna nevarnost ustavljena — odprli gostilno, da so se delavci pokrepčali.

Prizori

na pogorišču so bili grozni. Domači ljudje so se iskali, ker niso drug za drugega vedeli. Videli smo očeta pred gorečo hišo, ki je mislil da so otroci še v hiši. Oni, ki so bili v hiši so pravili, da je hiša prazna. »Kaj hiša, otroci«, je klical mož. Upamo, da je otroke našel zdrave.

Škoda,

ki jo je povzročil požar, je velikanska in se da komaj presoditi. V splošni zmešnjavi se je marsikaj izgubilo. Kakor smo slišali, so živino vso rešili in tudi človeških žrtev ni. Zgorelo je le nekaj perutnine in golobov — pa mnogo sena in druge zaloge. O tem bomo še natančneje poročali.

Sumljiva vest.

Slišali smo, da je dobil cerkvenik v Št. Vidu pretižno pismo, da bo zažgana cerkev in župnišče. Ne vemo, koliko je na tem resnice, vendar vse kaže, da nekdo požiga po okolici. Zato bi

priporočali, da se povsod pazi na sumljive ljudi. Vsled velike zmešnjave nismo mogli dobiti o vsem natančnih podatkov, zato jih priobčimo jutri.

DNEVNI PREGLED.

Hudobija in klerikalni princip: zob za zob. Po mestu se govori in občinstvo šele sedaj razkriva tajnosti, kako so bili razni klerikalni veljaki pri septemberskih dogodkih narodno navdušeni, da so kar besneli in se obnašali naravnost razbojniško. Občinstvo se je zgražalo nad njih surovo pobesnelostjo in je njihov podivjanost celo obsojalo. Ti klerikalni veljaki so tedaj ljudstvo hujskali in mu dajali slab zgled. Največji kričači zoper Nemce so bili ti klerikalci in čuli so se iz njih ust naravnost ščuvajoči glasovi na poboj Nemcev. Vse se je zgražalo tedaj nad nasilji Nemcev, ki so ga počenjali nad skupščinarji v Ptuj. In sedaj obsojajo klerikalci svoje razbojništvo in pri tem denuncirajo druge po nedolžnem, da bi prikriji svoje grehe. In sedaj si upajo klerikalci Ribnikarjevo afero in njih denunciacijo primerjati s Kregarjevo in Štefeto sleparsko afero. Se ni vseh dni konec in gotovo je, da več klerikalnih ljudi bolj s strahom čaka kaj se bo po klerikalni denunciaciji, kakor napredih. Pa vse posledice naj pripišejo dr. Lampetovi denunciaciji.

Klerikalna konfuznost. Zadnji politiški dogodki, ki so končali z neizmerno blamažo klerikalcev na vsi črti, so iste napravili popolnoma konfuzne, da ne vedo, kaj delajo, govore in pišejo. Dejstvo je danes, da so pustili v hrvaškem vprašanju slovenske klerikalce popolnoma na cedilu, da še več, zapeljali so s svojim vladnim petolizjem celo one poslance, ki so imeli resno namero nastopiti za Hrvaško in njene pravice, na led. Vsa politiška javnost danes odkrito priznava, da je bila Šusteršičeva akcija v parlamentu in v delegacijah popolnoma ponesrečena in doživela popolen fiasko. Samo klerikalci nočejo tega priznati in se hočejo iz splošne blamaže izvleči s Zajc-Štefeto v predlogom, kateremu je pa Triller izpodbil tla in pokazal pravo pot in smer. Sedaj pa prihaja »Slovenec« s poročilom iz Dunaja, ki je na nastalo v »Slovenčevih« redakciji in obsoja oblastno Trillerjev predlog v imenu večine jugoslovanskih poslancev, dasi v isti številki poroča o pravaški obstrukciji v državnem zboru, kar pomenja isto, kakor najostrejša obsodba klerikalne akcije za Hrvaško! A »Slovenčeva« konfuznost je že taka, da ne razlikujejo več belega od črnega.

Predpreiskavo proti g. Ribnikarju je vodil v svojem uradu v deželni odboru deželni odbornik dr. Pegan. Klical je ljudi v deželni dvorec, samo take nezavedne ljudi, ki so se dali prestrašiti vsled zasliševanja v deželnih uradih. Ali ni to skrajna zloraba uradnega prostora, da se bavi deželni odbornik Pegan v svojem uradu in uradnih urah z inkvizicijo proti svojemu politiškem nasprotniku! In Lampe v funkciji namestnika deželnega glavarja je zlorabil svojo uradno oblast ter podpisal ovadbo ne kot zasebnik, ampak kot namestnik deželnega glavarja! Prav lepega namestnika in svetovalca ima torej na Kranjskem zaupnik krone dr. Šusteršič, ki sta prevzela posel špijonov in ovaduhov! Pfuji taki družbi!

Lampetovo podlost obsojajo vsi treznejši klerikalci, ki se sramujejo tega čina popolne moralne propalosti! Radi tega splošnega obsojanja se »Slovenec« niti ne upa reagirati z eno besedo, niti ne skuša zagovarjati Lampetovo hudobijo, dasi je bil vedno njegov zagovornik in zagovarjal vsako njegovo lumparijo, vsled katerih je bil tudi že obsojen na večmesečne ječe. In celo Nemci, ki bi imeli pač največ povoda, da se zopet prične preganjanje radi septemberskih dogodkov, se skandalizirajo nad tako propalostjo, ki jo more zakriviti le propalica iz vrst slovenskih klerikalcev.

»Slovenec« vržen iz naprednih lokalov. Sobotne številke glasila denuncijantov ni bilo včeraj dobiti v nobenem naprednem lokal. Gostje so odločno zahtevali, da se odstrani ta cunjia iz prostora, kamor zahajajo Slovenci. Strgani in zmečkani so ležali posamezni listi po tleh, v mnogih krajih so ga pa javno zažgali! Prav tako! Ven z glasilom denuncijantov iz onih krajev, kamor zahajajo Slovenci!

Ker toliko kriče in širijo, da je naš list organ g. Ribnikarja, izjavljamo, da ima gospod Ribnikar pri našem neodvisnem političnem dnevniku toliko pravic, kakor vsak drug dopisnik, ki se strinja z našimi načeli. Mi neizprosnoma natsopamo zoper vse, kar je narodna lumparija in ne pišemo sedaj zaradi Ribnikarjeve osebe, ampak zaradi stvari, to je — **podle dr. Lampetove denunciacije, ki jo je ta človek spodoben vsakomur napraviti.** »Dan« pa je in ostane neodvisen, hitro informativen, najcenejši napreden jutranji slovenski ljudski dnevnik; zagovornik zatiranih in preganjanih in neizprosen sovražnik tiranov.

Primitve ga, primitve ga! Tako kriče sedaj klerikalci, kakor tisti lopov, ko ga je policija lovila, samo da bi ljudi preslepil, da ga ne primejo in tako ušel roki pravice. Klerikalci bi se radi sedaj priliznili Nemcem in ker imajo Nemci še dobro v spominu njih razbojniško početje o septemberskih dneh, se hočejo sedaj na ta način oprati. Dr. Lampe je pa tisti človek, ki je oskrnil grob narodnih žrtev.

Kakor se govori po ulicah je v denuncijantsko afero zapletena tudi neka glasovita ljubljanska tvrčka.

Sleparstvo Kregarja in Štefeta je čisto kaj drugega, kakor sedanja denuncijantska afeta. Tukaj se gre za sleparji pri volitvah; Lampetova denunciacija pa oskrunja spomin na našo narodno borbo. In to je tisti podli čin, da se izrabljuje stvar, za katero so se borili pred štirimi leti klerikalci sami, v podle denuncijantske namene. Seveda, Nemci se nam smeje, saj so jih spravili klerikalci sedem v ljubljanski občinski svet in sedaj nameravajo pripraviti v Ljubljano zopet dvojezične napise.

Vemo, da so klerikalci denuncijanti vedno

na delu! Še kujejo! zopet nove stvari. Saj izdajice ostanejo izdajice. Danes se smatra že za zločin, če se sploh piše o narodnih žrtvah. Kakor je klerikalcem vsakdo izdajalec, ki deluje za Ciril Metodovo Družbo, tako je pri njih vsakdo »državi nevaren element«, ki si upa še zagovarjati septembersko narodno borbo. Tudi mi ne odobravamo načina; toda podle duše so, ki denuncirajo vladi vsakogar, ki si upa danes sploh govoriti še o narodnih žrtvah. Oskrnili so vsak spomin; prodali so se sami Nemcem, Fej, Iškarijotom!

Klerikalne hijene. Kdo ne pozna živali hijene, ki izkopava mrlične in gloje njih kosti; take hijene so naši klerikalci. Sedaj so se pričeli norčevati iz sluge bivšega ljubljanskega župana gospoda Kavčiča, ki leži v grobu. Torej klerikalne hijene niti po smrti ne dajo človeku miru in sobotni »Slovenec« uganja pravcato bogoskrunstvo nad nauki katoliške vere. Katoliški duhovnik govori ob grobu »mir in pokoj tvoji duši«; glasilo katoliške duhovščine pa vleče mrlične iz grobov in oskrunja njih spomin. Gotovo je, da bi žival razumela več pietete kot »Slovenčev« urednik, če bi imela le trohico tistega razuma, kot ga imajo klerikalne kreature. Podel čin je norčevati se iz človeka, ki leži v grobu; pa podlim dušam so svojski tudi podli čini.

Ne gre za osebo, temveč za princip. Klerikalni politiški apaši nadaljujejo svoje podlo rokodestvo. Po ljubljani vohunijo in zbirajo pocestne barabe, ki naj bi kaj poizvedele o demonstracijah iz leta 1908. Kar se tiče zadnje denunciacije klerikalnih deželnih odbornikov, izjavljamo, da nam ne gre za osebo — temveč za princip. Klerikalci bodo skušali vse osebe, ki so jim v javnem življenju količkaj neljube — popolnoma uničiti in ubiti njih eksistenco. Kar je zadelo sedaj enega, to bi klerikalci radi sedaj zvrnili na več oseb in bi svoje podlosti nadaljevali. Svarimo torej javnost pred klerikalnimi politiški apaši, da se jih varuje, ker oni ne delujejo s poštenostjo, temveč z — lažjo.

Sramota za deželni odbor je nizkотно dejanje, ki ga je napravil dr. Lampe z ovadbo tržnega nadzornika Ribnikarja. Baje, kakor pripovedujejo ljudje, sta se deželna odbornika Pegan in Lampe hotela s tem maščevati nad Ribnikarjem zaradi blamaže kranjskega deželnega odbora pri živinozdravniškem tečaju na Vrhniki in blamaže, ki jo je deželni odbor prejel od slišateljev živinozdravniške šole na Dunaju. Deželna odbornika dolžita baje tržnega nadzornika Ribnikarja, da je on povzročil te blamaže deželnemu odboru. Klerikalnim sumničjem je torej služila ostudna ovadba kot sramotno sredstvo za maščevanje. — Pa naj pazijo, da se ost ne obrne in ne pridejo gospodje okoli »Slovenca« v jama, ki jo kopljejo drugim.

Sramotna obletnica za Slovence. V Domžalah, v neposredni bližini Ljubljane so včeraj »privravnani« tirolski Nemci praznovali obletnico ustanovitve »šulferajnske« podružnice. Pri veselici je sodelovalo pevsko društvo »Andreas Hofer«, ki je pelo samo izvajajoče nemške pesmi. Prava sramota za ves slovenski narod je, da se je te veselice udeležilo tudi več Slovencev iz klerikalnih krogov. Domžalski Nemci delajo neprestano vztrajno v procvit nemštva v tem popolnoma slovenskem trgu. Nemška nevarnost v Domžalah je postala že tako velika, da se je v resnici bati, da ne pade kmalu v nemške roke. V Domžalah deluje za narodno probujko kakor znano z vso vnmemo »Sokol«, ki si je zgradil tudi že svoj »Sokolski dom«. Fantje vstopajte k »Sokolu«.

»Domovina«. V soboto zvečer se je vršila v sokolski in veliki dvorani »Narodnega doma« veselica v korist dijaškega podpornega društva »Domovina«. Vspored, sestavljen najzanimivejše, se je prednašal v kabaretnem večeru z največjo preciznostjo ter vzbujal splošno zanimanje. Posebno odobravanje so žele baletne točke ter prednašanja iz raznih operet, v katerih se so zlasti odlikovali gđc. Skrbniškova ter gg. Križaj in Počivavnik. — Žal le, da udeležba ni bila tako velika, kakor bi jo pač morala zahtevati taka dobrodelnja prireditve.

Plagiatstvo. V sobotnem »Slovencu« se je spozabil g. A. Danilo in napadel nedostojno naš list glede priobčenih očitkov z ozirom na njegovo literarno tatvino v slučaju »Miklove Zale«. Nikakor nas ni volja, da bi se prerekali glede plagiatstva; Miklove Zale z g. Danilom, kateri mora še odgovoriti na očitke o plagiatu in literarni tatvini Alešovčevega »Dimeža«, konstatiramo le sledeče: Danilo je plagiral »Miklovo Zalo« po Špicarjevem rokopisu, kar je dokazal točno g. Špicar; Katoliška bukvarna je ustavila prodajo knjige, ker se je prepričala, da je založila prevajeno literarno tatvino; Slovenec ni priobčil Danilovega odgovora na Špicarjevo očitjanje, ter tako potrdil, da je njegov odgovor jalov, ker plagiat ostane plagiat. Ravnateljstvo »Ljudskega odra« ki je v dobri veri naštetiralo Danilov plagiat je uprizoritev dela opustilo, ker se je prepričalo, da bi uprizorilo navaden plagiat, istotako je ravnateljstvo »Ljudskega odra« samo pritrtilo, da je Danilova »Miklova Zala« popolnoma navaden plagiat Špicarjeve dramatizacije. To so dejstva, ki govore jasnejše kakor vsa Danilova poslana, s katerimi se nam res ne ljubi nadalje več prerekati!

Proti salezijanskemu zavodu na Rakovniku. Kazinski dopisniki »Grazer Tagblatta« so v zadnjem času naperili svoje pušice posebno proti salezijanskemu zavodu na Rakovniku. Salezijanski dijaki so pred kratkim na povratku iz nekega izleta napravili to napako, da so po mestu peli slovenske pesmi in imeli s seboj tudi slovenske zastave. Tega kazinoti še sedaj ne morejo pozabiti. V salezijanskem zavodu vidijo najbrže Nemci zavod, ki ima »panslavistične Bestrebungen«, drugače ne bi spuščali takih neumnosti v »Grazer Tagblatt«. Na Rakovniku so samo otroci slovenskih starišev in zato je tudi dolžnost tamošnjih vzgojiteljev, da jih vzgoje v slovenskem narodnem duhu. Če »Gr. Tagblatt« osrednji vladi očita, da podpira tak zavod, moramo odgovoriti, da je to dolžnost države, da podpira zavode, ki skrbje za vzgojo mladine.

Kinematograf »Ideal«. Danes zadnji dan res izbranega sporeda. Veliko senzacijo vzbujajo

Nordiskfilm-drama »Leteči cirkus« po svoji nedosegljivi igri in senzacionalni vsebini. Ta film je v vsakem oziru dovršen in se ga je splošno hvalilo kot najboljšo dosedaj kazanih slik. Jutri nastopi najboljša plesalka sveta Mde. Saharet v filmu »Igra življenja«. V sredo ali četrtek se bode že na vrtu igralo.

Iz vlaka je padel. Trgovski sodrudnik Adolf Torum iz Prage je na kolodvoru v Krakovu padel iz vlaka pod kolesa in obležal na mestu mrtev.

Blazni vlakovodja. Dne 8. julija 1910. sta v bližini mesta Stryj v Galiciji trčila dva vlaka. Tovorni vlak je skočil raz tir, vlakovodja pa je obležal na mestu mrtev. Vlakovodja Franc Warchal, ki je zakrivil nesrečo, je bil pri sodni obravnavi obsojen na daljši zapor, vsled česar se je pritožil. V svoji ničnostni pritožbi je Warchal prvdarjal, da je moral biti v službi še celo v onem času, ko je postal že umobolen in ga zdravniški izvedenci niso čisto nič preiskali. Kasacijsko sodišče na Dunaju je sedaj razveljavilo prvo obsodbo in odredilo novo razpravo.

Tovarna za pohabljenje. Orožniki v Smederovem pri Beogradu so zvedeli, da cigani otroke, katere so v okolici nakradli, na vse mogoče načine mučijo. Vjeli so celo tolpo potujočih ciganov, z načelnikom, ciganskim knezom Lakotosom vred. V šotoru ciganskega kneza so orožniki našli več otrok, katere so cigani pohabili z različnimi orodji za oslepljenje, za pohabljenje nog in rok.

Iz sramote. Neki 12letni dijak iz Berlina, katerega je vsled ukaza šolske oblasti vodil v šolo vedno policist, je vsled sramote skočil na svojem domu iz četrtega nadstropja na ulico in obležal na mestu mrtev.

Pri odprtjem grobu umrla. Gospa akademičnega slikarja Zatika na Dunaju se je te dni po pogrebu pri odprtjem grobu svojega znanca zgrudila na tla in na mestu izdihnila.

Napad na škofa. Ko se je škof Pellizzari z več duhovniki vračal iz Rima v Piacenzo, so ljudje v bližini mesta obsuli njegov voz s kamenji. Več oseb je bilo pri tem nevarno ranjenih.

Menih Ilidor ekskomuniciran. Sveti sinod ruski je znanega meniha Ilidorja ekskomuniciral in mu prepovedal nositi duhovniško obleko.

Bolezen pisatelja Strindberga. Zdravstveno stanje slavnega norveškega pisatelja Strindberga je vedno bolj obupno. Strindberg je sicer še pri zavesti, toda govoriti ne more več. Sorodniki so že zbrani okoli bolniške postelje.

Za Ciril-Methodovo družbo. Dne 5. majnika je nabral g. Suppan pri svatbi g. Adolfa Gerjola, gostilničarja in trgovca v Vodmatu, 12 K 2 v za Ciril-Methodovo podružnico v Mostah.

Clevelandska Amerika poroča: Tako bogate gledališke sezone kot smo jo imeli letos v Clevelandu, nismo še doživeli. Seveda je bilo med dobriimi igrami tudi nekaj plevla, toda glavno pri nas je: Ljudstvo se zanima za prireditve, zato jih zahteva. V obče moramo reči, da se je letos igre dobro zbiralo in se povprečno vedno dobro igralo. Prav vredno in dostojno je zaključil »Slovenski Sokol« letošnjo igralno sezono. Igrala se je Meškova drama »Mati«. Igra je prepletana z lepimi nagovori župnika o domovinski ljubezni, katere mladi svet neče poznati. Župnik daje dobre nauke Milanu in drugim, kako morajo ljubiti domovino, in se boriti za njo, dasi je domovina nevhvaležna in nam ne daje vsega, kar želimo. Predstava je bila srednje dobro obiskana, igralke so dobile v znak priznanja lepe šopke in občinstvo se je razšlo v največji zadovoljnosti. Dostojen zaključek letošnjih sokolskih iger, je bila drama »Mati«. Slovenski Sokol v Clevelandu se sploh zelo lepo razvija. Kupil si je že prostor za svoj »Sokolski dom« za 3000 dolarjev. Ta »Sokolski dom« bo prvi v Ameriki in bo imel lepe prostore za igre in predavanja in bo sploh društveno središče te naše največje slovenske kolonije v Ameriki, ki šteje že do 20.000 ljudi. Kakor čujemo, se pripravlja Clevelandski Sokol tudi na to, da pripelje prihodnje leto v Ljubljano ameriške slovenske sokole na proslavo 50letnice slovenskega sokolstva. To je lep uspeh naših rojakov v Ameriki.

Neverjetno. Na Norveškem — v eni najbolj kulturnih severnih držav — ne poznajo še Wagnerja! V edinem mestu, ki poseduje večje gledališče — Kristijanije — so dali dosedaj izmed oper le »Aido« in »Carmen«. Dosedaj so se sukali le okoli Ibsena in Björnsona. — Letos se pa vendar pripravljajo za Wagnerjevega »Lohengrina«. — To bo prvič da pride Wagner na Norveško.

Ah, te Američanke. Američanke so končno našle sredstvo za odpravo slučajev ločitve. Jemati hočejo može na poskušnjo. Pri teh poskušnjah ima mož vse dolžnosti, ne pa vseh pravic. V New Yorku se že zdajdo posebna poslopja za take »predvaje«. Tudi komite visokih dam so že sestavili, ki naj bi varovale dobro ime takih nezaupnih gospodičen. Provizorični može dobe pred definitivnostjo tudi posebna izpričevala. Tu eno: »Zvestoba: izvrstna; molččnost: izvrstna; varčnost: bi lahko bila boljša; zaupnost: popolna; galantnost: srednja; odkritosrčnost: tako, tako.«

Kaj mora prestati najlepša gospodična sveta? Znani ameriški milijonar Carnegie, svinčeni kralj imenovan, je priznal mladi stevničarji Virginiji Leenovi v Pittsburgu, da je najlepša deklica sveta. Kaj se je zgodilo? Od tega trenutka stenografka ni imela več miru; besede Carnegieve so prišle v liste in drugi dan je miss Leen zapazila pred svojo hišo velikansko množico ljudi. Ko je odšla z doma, so jo obdali reporterji časopisov in so hoteli od nje izvedeti razne podrobnosti; na vseh onih so jo čakali fotografi, ki so hoteli imeti njeno podobno. Množica je ni pustila naprej. Cel čas je morala sprejemati gratulacije; v uradu je dobila že cel kup pisem na naslov: »Najkrasnejši deklici sveta.« Drugi dan je dobila že več pisem nego cela firma. Dobila je ponudbe raznih gledaliških ravnateljev, kinematografov in raznih modnih salonov, ki so ji ponujali velikanske svote, da bi javno nastopila. Tvrde z lasmi, milom, moderci in raznimi toaletnimi potrebami

so jo prosile, da jim lastnoročno potrdi, da rabi le njih izdelke. Največ je bilo seveda zaljubljenih pisem in ženitbenih ponudb; nekateri so rekli, da brez nje ne morejo živeti. Uboga miss je bila obupana nad vsem tem. Carnegie je kmalu o vsem tem zvedel, pa je rekel, da ji vkljub svojemu bogastvu ne more pomagati, ker človeška neumnost in ameriška iznajdljivost ne poznata meje in presegata bogastvo ameriških milijonarjev.

Avtomobilska nesreča. V bližini Erfurta se je prevrnil avtomobil knjigotročca Weberja. Weber in njegov sin sta obležala na mestu mrtva.

Sneg na Ruskem. Iz Ruskega prihajajo poročila o velikih snežnih zametih in mrazu. V Volovem je neki službeni vlak vsled prevelikega snega skočil raz tir in obležal šest ur v snegu.

Krvavo dejanje v Opatiji. V hotelu Stefanija v Opatiji je prišlo v soboto do hudega prepira, ki je zahteval tudi eno žrtev. Iz kurjača, ki je bil takoj nastavljen, so se hotelski uslužbenci vedno norčevali. To je kurjača tako vježilo, da je v soboto potegnil za nož in uslužbenca Henko usmrtil.

DRUŠTVA.

V sredo, dne 15. t. m., ob pol osmi uri zvečer se vrši v »Narodnem domu« prijateljski sestanek slovenskih narodnih socialistov, na katerem se odobro pravila »Narodno-socialne Zveze« vsestrokovnega združenja strokovnih narodno-socialnih organizacij. Dalje se izpolni pripravljani odbor in se vsprejemajo tudi novi člani. Vsled važnosti sestanka naj nikdo ne manjka, kdor je v resnici prijatelj slovenskih delajočih slojev. Na zdar! Pripravljani odbor »Narodno-socialne Zveze«.

Sokol v Borovnici razvije dne 9. junija novi društveni prapor spojeno z veselico, javno telovadbo itd. Natančni vsprejedi sledi. Toliko slavnim društvom na znanje, da pri prireditvah veselice vpoštevajo ta dan.

Slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani priredi skupno z društvenim pevskim zborom 2. junija t. l. poučen-zabavni izlet v Tržič na Gorenjskem. Pri tej priliki si nameravamo ogledati tudi tamkajšnje predilnico in druge tovarne. Odhod 2. junija ob 6. uri 52 min. zjutraj z južnega kolodvora. Gospode člani in prijatelji društva, ki bi se radi tega izleta udeležili, vabimo, da svojo udeležbo v kratkem prijavijo.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani. Sprejme se: 2 knjigovodji, 1 korešpondent, 4 pomočniki mešane stroke, 1 pomočnik špecerijske stroke, 1 pomočnik modne in galanterijske stroke, 4 kontoristinj, 6 prodajalk, 4 učence, 2 učenke. Službe iščejo: 4 knjigovodje, 3 korešpondenti, 4 kontoristi, 5 poslovodji, 3 potniki, 6 skladiščnikov, 23 pomočnikov mešane stroke, 10 pomočnikov železniške stroke, 8 pomočnikov manufakturne stroke, 14 pomočnikov špecerijske stroke, 13 kontoristinj, 14 blagajničark, 18 prodajalk, 5 učencev, 3 učenke. Posredovalnica posluje za delodajalce in člane društva brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini.

Trst in Primorje.

»Mislja Evinih hčera«. Igra, vprizorjena na veselici C. M. podružnice v Rojano. Spisal Jos. Rjibičič, učitelj na C. M. šoli v Trstu. — In šla si si mimo kakor sen. Vzvišene misli, lepa dejanja, blagodnečje besede — vse je šlo mimo. Pride pa zakatni pisarček, si razbrca s svojimi krepeljčki malo snov in spozna imena tako čudna, da jih ni niti v najbolj babji pratiki; citira še kak stavek, ki ga ne umeje niti napol in konec. Spravimo v kot in pojdimo dalje, četudi rakovo pot. Kristjani rilčkarji so pričakovali komedije, o vas ne vem, a igrala se je tragedija. Sedem let je recitiral, sedem dolgih let oskrnjala najsvetejše besede, zapisane s srčno krvjo... šla je v sveti gaj in teptala z blatno nogo dišeče cvetje. Zahotelo se ji je moža in otroka; ljubečega moža in angelo dete. Prijatelj pride, trpinu bere na obrazu zgodbo, žalostno zgodbo sedmerih let... Kedo si ti ož ženska, sunetnost se ni rodila zate. Zdravnik je. Mož pride iz Mojzesovega kolena rojen, prodaja dušo za denar. Jud je. Pa pride hčerka Evina rušit družinsko srečo, besede so svetile ko sonce, a misli črne ko peklo. In tako je bilo sklenjeno, da gre revica na gledališki oder. Na oder je šla marjetica, gledati hotela Fausta; še Metista ni videla, bil bi prelep. Videla je kačo, dolgo in sikajočo — tisočero glav je imela kača, vsaka glava svojo misel, a vsaka misel zlobna... Strt je ponos, zastala sapa, jezik se ne zgane, ponižanje je obšlo svojo žrtev. V bolesti se izčisti duša, oprosti se vseh zmot — vrne se in poklekne pred oltar svoje ljubezni in najde v odpustanju svojo srečo... Taka je ta drama. Malo snovi in mnogo snovi, prizorov malo, dejanj dve, zunanjih efektov nič. Prekrasno je narisana mučeniški mož, čuteč veliko usmiljenje do svoje blage žene, katero so opili aplavzi maskirani podležev. Vedno bolj peklenski pa Evin nastop, ko krepji v revici namišljeno sposobnost. Zdravnik je prijatelj — tolažilec. Zadet tip je gledališni ravnatelj Jud. Lepi slog se približuje Cankarjevemu. Paralelizem besed in druge retorične umetnosti, na mnogih mestih prav pesniški vzlet in zlasti dosti psihološkega dejanja, kjer pove ena sama beseda ali morda kretanja več, ko celi dialogi. Končni prizor mora ganiti vsakega do solza. Dramatično študijo jo je nazval pisatelj, mislil jo je razširiti, v resnici pa bi bilo škoda, kajti v kratkem je povedanega toliko, da ni besede preveč, ne premalo. V sebi ima vrline, ki se zahtevajo od vsake velike drame, pisatelj sme biti tedaj ponosen na svojega prvenca; mi pa želimo, da bi zamogli imeti v kratkem tudi to delce tiskano, sebi v razvedrilo, pisatelju pa v izpodbudo. Vprizoritev drame je bila s skromnimi sredstvi naravnost vzorna, kajti protago-nist je pravi igralski talent. Vsa čast tudi gospodičnam in drugim gospodom, ki so tolmačili pisateljeve misli, vsak primerno svoji vlogi. Nikoli pa ne bom pozabil na tistega nedolžnega otročiča, na Milenico, ki je govorila tako zaupno s svojim očetom, tako nežno in milo, kakor angelček; bodi srečen ljubljenski otrok, ljubezen naj te spremlja in blagoslov. Ivan Grbec.

Pozor! Slavna bratska društva naj blagovole vzeti na znanje, da priredi »Nar. del. organizacija« dne 9. junija izlet z zasebnim vlakom in veliko veselico v kraško metropolo — Sežano. Ta dan bode videl Kras svoje in tržaške delavske boritelje, videl bode zveste sinove in ne izdajice svojega naroda. Do videnja! Vsi v kraško metropolo!

Odbor.
Bratskim društvom; širom slovenske domovine! Dne 2. junija se vrši v Trstu kakor že javljeno velika narodna slavnost z razvitjem zastave »Sentjakobske Čitalnice«. Ta slavnost bi se imela vršiti že lansko leto ob 10letnici »Čitalnice«, in se pa ni mogla vršiti v prvo radi vladne prepovedi iz zdravstvenih ozirov, v drugo radi slabih vremen v laski jeseni. To je povzročilo društvu veliko materijelno škodo, ki bi bila lahko za isto katastrofalno ko bi jej ne priskočili v tej stiski na pomoč nekatera br. društva, rodoljubi in posebno vedno požrtvovalni društveniki. Tako je vsaj deloma zamašilo najnujnejše vrzeli. Ne bi li vsacega rodoljuba bolelo srce ko bi propadlo tako delavno društvo? Zgodovina razvoja tržaškega Slovenstva zadnjih 10 let je tesno spojena z delovanjem »Čitalnice«. S petjem, igranjem, čitanjem, predavanjem, operetami, koncerti, in glasbo je Čitalnica otela marsikateroga mladenca in mladenko iz tujih družb. Velik napredek našega gledališča gre indirektno tudi na rovaš Čitalnice, ki je s svojim sodelovanjem, pri gledališču, ter z poznejšimi svojimi dobriimi uprizoritvami operet, veliko pripomoglo do današnjega napredka gledališča na polju operete. Marsikatera inicijativa o kateri ni prej nihče sanjal je izšla iz Čitalnice. Pred par leti je ustanovila lasten orkester, ki se pa vsled pomanjkanja podpore ni mogel trajno držati. Čitalnica je tudi bila prva v Trstu, ki je ustanovila glasbeno šolo, ki še vedno deluje. Priredila si je nadalje bogato knjižnico, ter jo uvidivši pomen čitanja spremenila v javno. To je v glavnem notranje društveno delovanje. Koliko je pa storila Čitalnica na zunaj je teško opisati. Kjer je klicala narodna dolžnost, bila je Čitalnica vedno v prvih vrstah. Ni je bilo skoro slavnosti v Trstu in okolici in tudi drugod kjer bi Čitalnica ne sodelovala. Zato pa zatrudno pričakuje, da jej br. društva vrnejo milo za drago. Dan 2. junija bodi krona delovanja »Sentjakobske Čitalnice«, bodi pa tudi dan spodbude za čimdalje intenzivnejše delovanje v prid našega milega naroda. Bratska društva so naprošena, da javijo do 15. maja svojo vdeležbo, da bo mogoče pravočasno sestaviti vsprejedi.

Bratska sokolska društva!

Posebni vlak v Prago k zletu, prirejen po Slovenski Sokolski Zvezi, bo odhajal dne 26. junija 1912 sledeče:

iz Ljubljane z juž. kol. ob 3.50 pop.
iz Ljubljane z drž. kol. ob 3.54 pop.
iz Vižmarje 4.04 pop.
iz Medvod 4.13 pop.
iz Škofje Loke 4.26 pop.
iz Kranja 4.43 pop.
iz Podnarta (Krope) 5.05 pop.
iz Radovljice 5.25 pop.
iz Lesec 5.36 pop.
iz Javornika 5.54 pop.
iz Jesenic 5.59 pop.
iz Celovca 8.18 zveč.
iz Sv. Mihaela 11.55 p. n.
iz Selzthal 1.38 p. n.
iz Linca 4.19 zjut.
iz Budjevic odhod 7.45 zjut.
v Prago prihod 11.42 dop.

Pogoj, da se morajo vsi udeležniki vrniti zopet s posebnim vlakom v Ljubljano, odpade, ker je c. kr. državno železniško ravnateljstvo v Trstu naknadno dovolilo, da se vsak udeleženc lahko vrne s poljubnim vlakom, po isti progi tekem 30 dni, pri čemer velja dan nastopa potovanja t. j. 26. junij za prvi dan.

Vozne cene so se z ozirom na poljubni povratek nekoliko zvišale in so naslednje:

II. razr.		III. razr.	
K		K	
Ljubljana juž. kol.	52.60	32.20	
Ljubljana drž. kol.	52.60	32.20	
Vižmarje	52.60	32.20	
Škofja Loka	51.40	31.50	
Kranj	50.80	31.20	
Radovljica	49.60	30.60	
Javornik	49.—	30.20	
Jesenice	49.—	30.20	
Celovec	46.—	28.60	
Sv. Mihael	36.40	23.—	

Ker bodo dobili udeležniki za potovanje posebej tiskanevozne listke, pozivljemo bratska društva, da takoj naznanijo svoji župi vsaj približno število udeležnikov (in sicer število udeležnikov v kroju posebej in število civilnih udeležnikov posebej), ki bodo vstopili na medpostajah. Bratske župe pa prosimo, da vpošljejo omenjene podatke najkasneje do 20. maja na predsedstvo S. S. Z.

Obenem opozarjamo na **uzorce adresnih tablic**, ki jih razpošlje tekom prihodnjih dni brat I. Em. Žižka, Praga (Žižkov-Husova ulica 35); tablica je tako urejena, da bo za časa VI. vselosovskega zleta v Pragi mogoče popolni pregled vse prtljage, in bo obenem imeznik prtljage obvarovan zamene ali celo izgube. Tablica stane samo 50 vinarjev od vsakega prodanega komada pa dobi še društvo 10 vin., vsled tega se priporoča, da tablice vsako društvo za svoje člane skupno naroči.

Za predsedstvo S. S. Z.:

Dr. I. Oražen l. r. starosta. V. Bukovnik l. r. tajnikov namestnik.

Arcibašev.

M. Arcibašev: Slike iz revolucije. Poslovenil Anton Melik. Založil Stefan Klavs. Natisnila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena brošur-nemu izvodu K 1.60. Po pošti 20 vin. več. Naroča se pri založniku v Ljubljani. Križevniška ul. št. 5 in pri vseh knjigarnah na Slovenskem.)

Zbirka obsega naslednje povesti: Senca jutra, Krvava lisa, Na belem snegu, Na vasi.

Arcibašev se je pojavil v ruski literaturi sicer že po letu 1901, toda ime in veljavo si je pridobil šele z romanom »Sanin«, ki je izšel leta 1907. Čez mejo Rusije pa ga je uvedel sploh šele ta roman; šele nato so sledile novele in krajše povesti, ki so v Rusiji izšle že davno prej.

Da so mu do naglega uspeha poleg stvari same na sebi pripomogle tudi afeze s cenzuro in kritiko, ponovne konfiskacije doma in v inozemstvu, se danes, v času splošne špekulacije in kričeče reklame, seveda ne da tajiti. Malokdaj napravi kaka knjiga tolikšen učinek, kakor ga je napravil »Sanin«. Ruska mladina je kar zagorela zanj, brz so se pojavili v mnogih krajih krožki »Saninistov«, ki so nemudoma začeli pomenati dejanja in nehanja tega bleščečega junaka, na drugi strani pa je kritika z vsem svojim orožjem padla po avtorju. Bilo je veliko hrušča in zmerjanja, očitani in zmot; krik so čuli tudi čez mejo ter si brez oklevanja privoščili isto zabavo: v teku dveh ali treh let po izidu originala so izšle že francoske, nemške, laške, angleške, češke, bolgarske, danske, madžarske in celo japonske prestave. In delo Arcibaševa so premo-trivali in presojali z vseh mogočih stališč in vidikov.

Zelo je škodovalo ugledu Arcibaševa, da je roman »Sanin« izšel v času, ko je ruski književni trg poplavila povodenj pornografskih knjig, zavesno nenaravnih šundromanov in je kritika trdovratno uvrščala »Sanina« med to družbo. Ko je bila namreč po krčevitem boju leta 1905 revolucija udušena in so tudi pičle reforme, ki si jih je bila vendarle pridobila, zopet izginjale, se je družba zagnala na literaturo, edino torišče, kjer so se mogle vsaj deloma še razmahniti svobodne sile. Založniki in avtorji so imeli dovolj dela, da so ustrezali zahtevam občinstva, in neko založništvo, ki je preje že enkrat za-

vrnilo »Sanina«, ga je zdaj izdalo z uspehom. (Sanin« je bil namreč spisan po avtorjevem za-trdilu že 1903, torej dve leti pred revolucijo in ne po revoluciji, kakor je splošno mnenje v kri-tiki). In ljudje so videli vsled tega težišče ro-mana v slikanju spolnega uživanja. Arcibašev, sam toži v nekem pismu na prevajalca Villarda: »Nekateri hvalijo roman veliko bolj kakor za-sluzi, drugi pa kriče, da je sramotenje naše mladine. Jaz pa lahko trdim brez pretiranja, da se nihče v Rusiji ni poskusil potruditi, da bi prav razumel idejo romana. Ako vas zanima, kako mislim jaz o »Saninu«, bi vam povedal, da ga ne smatram ne za npravnostni roman, ne za sramotenje mladine. »Sanin« je apoloģija individualizma, junak romana — tip. V svoji čisti obliki je ta tip še nov in nenavaden, toda nje-gov duh živi v vsakem svežejšem, pogumnem in krepkem zastopniku nove Rusije.«

Ce si sestavimo iz del Arcibaševa njegovo vero, njegovo svetovno in življenjsko naziranje, dobimo precej popolno in določno sliko. Vsa dela preveva isti duh, življenje, ki ga opisuje, odseva razločno v luči oči, ki so ga gledale. Kdor pozna grandiozna dela Dostojevskega in Tolstega in po njih elemente ruske nature, ki je religiozna in mistična, tako mistična, da osta-ne za Evropejca v nji vedno nekaj tujega, ne-razumljivega, tisti bo čudeč se obstal pred tem pozitivizmom, ki mu ni nič tako tuj, kakor mi-stika. Sanin na primer je človek, ki se prav nič ne briga za metafiziko, za vprašanja, s katerimi se je človek že tisočletja zaman razbijal glavo; Sanin je pustil Janstovstvo, pustil ideale, na-predek, človeštvo, svobodo in kar je že takih zvišenih idej, našel, da je zemlja sama na sebi lepa in vredna življenja, da nam ni prav nič tre-ba družega, kakor to, kar imamo, kar nm je do-segljivo. Vemo samo to, da živimo, kakor živi volk v gozdih, smreka v gori, roža v gredi; ker nam je uživanje prijetnejše kakor trpljenje, uživajmo in ne trpimo. Pri uživanju ni prav nobenih zakonov, meja, kakor jih ni pri volku, pri smreki, roži. Vsaka minuta, ki ni bila prežita v veselju, uživanju, je bila neumno prežita, zato je dobro paziti, subjektivno in objektivno, da je kolikor mogoče veliko takih veseljih, uživanju posvečenih ur. Vse stremljenje je nesmiselno, ker ne pripelje nikamor in nam le ugonablja čas za uživanje; človek v svojem bistvu ni do-ber, ljubezni do bližnjega, usmiljenja in sočutja sploh ni, to so le pojmi, ki so si jih izmislili in jih vdresirali človeku ljudje, kii imajo pri tem svojo korist. Edino instinktiven in resničen je boj za obstanek, pravica močnejšega nad slabšim, kajti ako bi bila ljubezen do bližnjega, so-čutje in nesebičnost v resnici instinktivno v nas, bi imeli danes na svetu krščansko republi-ko, ne pa gospodarstvo kapitalizma. V zboljanje življenjskih form seveda potemtakem ne veruje, v nove forme pač, a v boljše ne.

(Konec prih.)

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Kupujte „Dan“!

Izvod samo 6 vinarjev.

Mali oglasi.

Beseda 6 vinarjev. Najmanjši snosek 50 vinarjev. Pis-menim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglasih ni nič popusta in se plačujejo vsprejedi; suvažni inserenti v znakab. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Čenjenim gostom, ki prihajajo v Trst javljajmo, da dobe prenočišče v ulici Carradovji št. 18, dve minuti od južnega kolodvora. Za obilen obisk se priporoča Hinko Kostič, voditelj gostilne N. D. V. 336—15

Nerabljena pisalna miza se proda. Kje, pove »Prva anončna pisarna«. 337—2

zjutraj zred vrati Hiše Saint-Pol, prevzeti načelstva ekspedicije in opraviti kralja in Odette v Pierrefonds!

— Preveč jih je naenkrat, si je dejal in glasno pristavil: Gospodje, predlagam vam, da se snidemo jutri, kjerkoli vam ljubo in se sku-sim s slehernim izmed vas. Ali vam je po godu?

— Udri! Tolči! Bijl so zakričali pri teh besedah napadalc, smatrajoč plemičeve be-sede za kruto zasmehovanje. Stopili so v pol-krog in ga hoteli dobiti v sredo. Hardy je ma-šinalno odbijal in sprevidel, da mora poginiti, ako ne pride slučajna zmoč. In pomoči ni bilo, krog se je čimdalje bolj zoževal in mu po-stajal od strani skrajno nevaren; zakaj napa-dalci so razpostavili po tleh malo pohištvo in onemogočili s tem vsak iznenadujoč skok. V splošnem križanju bodal in mečev in razdra-ženega tuljenja, se je plemič domislil kartop-pisca, ki je ušel skozi okno. Bliskoma se je ozrl na tisto stran in videl, da je krog na tej strani le enojen. Potegnil je k sebi rapir, strašno zatulil in odskočil s celim telesom na levo stran, opisavši na to plat z jeklom nepri-čakovan in nevzdržljiv lok. Napadeni so pođ silo skoka in udarca zmoteno odskočili nazaj. V istem hipu pa je bil vrgel plemič že obe nogi skozi okno in se ozrl na ulico... ki je bila na-bitno polna ljudi, pod oknom pa je stalo krdelo helepardiirjev z gozdom pokoncu stoječih konic! Hardy si ni pomišljal; v hipu ko so navalili oni v sobi na okno, je prijel za leseni oknici, potegnil jih k sebi in si tako za trenotek zava-roval hrbet. Nato se je visoko vpravil, nagnil

XLII.

Bivališče Passavant.

Kakor rečeno, je skočil Passavant skozi okno, nato pa je urno krenil proti hideloni-skemu stolpu. Prišedši tja, je našel vrata še vedno odprta, na travi pred obzidjem pa sta lokostrelca in kartopisec še vedno metala kar-te. Vojak je bil izgubil že vse, zakaj Gringon-neur je bil neugnan igralec. Ravno je spravljal novi dobiček in se zadovoljno režal, ko je pri-hitel Passavant.

— Pojdiva, je vzkliknil, opravil sem.

Gringonneur je vstal, vojak pa je srdito krel, ker kartopisec mu je odnesel zadnje bož-jake.

— Moister Gringonneur, je dejal plemič in opazoval obupanega lokostrelca, prosim vas posodite mi vaš denar, ali hočete?

Gringonneur se je obotavljal ali končno je pod pritiskom srepega pogleda, s katerim ga je plemič ošinil, izročil temu celo svojo možno. Hardy jo je vzel in jo izročil vojaku, rečoč:

— Tu imaš in ne zini nikdar besede niko-mur o celem dogodku. Žuri se in zapri vrata. Zakaj straže se že izmenjavajo!

— Hvala princ! je zakričal vojak od ve-selja ves iz sebe, hvala...

Passavanta in Gringonneurja že ni bilo ni-kjer za videti. Bila sta vso noč na potu k »Obešeni svinji«; prišedši tja sta z razlega-jočim se butanjem spravila po koncu celo hišo. Krčmar je pritekel v sami spodnji obleki, s prsti si odpiral zaspane in krmežljave obrvi

Suženj ste,

podkopljujete svoje zdravje, in razmetavate denar, ker Vas je podjarmila moč navade, ker pijete še dandanes drago, brezredilno, živce razburajočo kavo, čaj ali njih nadomestilo, ki niso družega kot barvila. Vzdrinite se, in pijte **sladni čaj**, to je tekoči kruh pripravljen po predpisih doktorja pl. Trnkoczy. V promet pride pod

varstveno znamko Sladin.

Sladni čaj je originalen, priprost in nov v toliko, ker daje

kri, moč, zdravje,

zato se priporoča posebno tistim, ki se čutijo bolne, oslabele, revne, namesto silno dragih Somatose, Sanatose, Bircitina, redilnih soli, mesnih ekstrakti i. t. d., ki je po obnem okusen in redilen zajtrk ali južina in prihrani 50% na denarju v gospodinjstvu. Sladni čaj naj se vzame tri četrti, mleka en četrt, sladkorja pa le pol toliko, kakor za kavo. Že tu je prihranek na mleku in sladkorju. Pri dojenčkih in otrokih kot ceno hranilo tisočkrat preizkušeno. Ravnotako pri doječih materah in dojkah. Vse to potrjujejo zahvalna pisma, ki prihajajo dnevno, kar je notarielno potrjeno. Zavoj 1/2 kg 50 vin. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah, tudi pri trgovcih. Sladni čaj ni zamenjati s sladno kavo. — Tovarniške zaloge v

lekarni Trnkoczy v Ljubljani

Kranjsko.

Poskusi zavoj 70 vin., ki se naj vpošljejo v znamkah v pismu. Po pošti najmanj 5 kg. Na Dunaju v lekarnah Trnkoczy, VIII, Josefstädterstrasse 25, III, Radetzkyplatz 4, V, Schönbrunnerstrasse 109; v Gradcu: Sackstrasse 3.

Glavno zastopstvo dunajske družbe

za gradbo centralne ventilacijske kurjave s svežim zrakom

v Ljubljani, Nova ulica števil. 3

prevzema vsa v to stroko spadajoča dela, kakor novo in delno vpeljavo in montiranje te kurjave v nova in stara poslopja. — Centralna ventilacijska kurjava s svežim zrakom je najidealnejša, najcenejša, najzdravnejša in najzdravnejša kurjava za stanovanja, urade, trgovske lokale, vile, šole, gostilne, cerkve itd.

A. SKAZA,

glavnizastopnik za Kranjsko in Primorsko.

Krojaštvo Ivan Kersnič

v Ljubljani 249

Sv. Petra cesta št. 32, I. nad.

najnovije mode, solidno delo, zmerne nizke cene, znano pohvalna postrežba.

„DAN“ se prodaja

v Ljubljani v sledečih tobakarnah:

JUŽNI KOLODVOR, na peronu.

DRŽAVNI KOLODVOR.

BLAŽ, Dunajska cesta.

SEVER, Krakovski nasip.

PICHLER, Kongresni trg.

ČEŠARK, Šelenburgova ulica.

DOLENC, Prešernova ulica.

FUCHS, Marije Terezije cesta.

MRZLIKAR, Sodna ulica.

ŠUBIC, Miklošičeva cesta.

ZUPANČIČ, Kolodvorska ulica.

PIRNAT, Kolodvorska ulica.

ŠENK, Resljeva cesta.

KOTNIK, Šiška.

TIVOLI, na žel. prel. pri Nar. domu.

KOŠIR, Hilšerjeva ulica.

STIENE, Valvazorjev trg.

SUŠNIK, Rimska cesta.

UŠENIČNIK, Židovska ulica.

KLEINSTFIN, Jurčičev trg.

KRIŽAJ, Sp. Šiška.

WISIAK, Gosposka ulica.

KUSTRIN, Breg.

TENENTE, Gradaška ulica.

VELKAVRH, Sv. Jakoba trg

SITAR, Florjanska ulica.

BLAZNIK, Stari trg.

NAGODE, Mestni trg.

KANC, Sv. Petra cesta.

TREO, Sv. Petra cesta.

KUŠAR, Sv. Petra cesta.

PODBOJ, Sv. Petra cesta.

ELSNER, Kopitarjeva ulica.

BIZJAK, Bohoričeva ulica

REMŽGAR, Zelena jama.

SVETEK, Zaloška cesta.

KLANŠEK, Tržaška cesta.

JEZERŠEK, Zaloška cesta.

LIKAR, Glince.

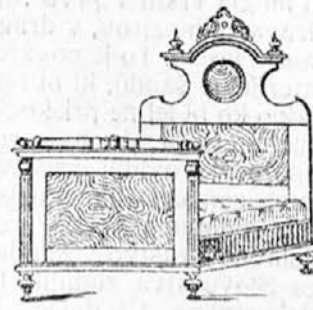
STRKOVIČ, Dunajska cesta.

ŠTRAUS, Škofja ulica.

„DAN“ se prodaja po vseh tobakarnah po 6 vin.

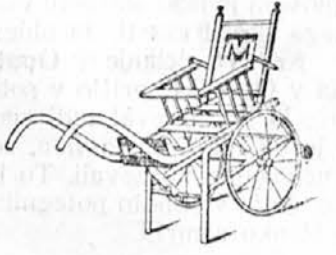
Zaloga pohištva in tapetniškega blaga FR. KAPUS, LJUBLJANA

Marije Terezije cesta števil. 11, Kolizej.

Velika izbira vsakovrstnega pohištva za spalne, jedilne in gosposke sobe. Divane, otomane, žimnice, modroce iz morske trave, zmednice na peresih, podobe, zrcala

otročje vozičke

ltd. Sprejemajo se tudi opreme hotelov. Cene nizke! Izdelki solidni!

Za birmance

priporoča

„Angleško skladišče oblek“, O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg števil. 5.

obleke, klobuke in slamnike za dečke, kakor tudi obleke za deklice. Velikanska izbira izgotovljenih oblek za gospode in najnovejša konfekcija za dame.

— ZA BIRMO! —

Najboljši in najcenejši vir za nakup birman-
skih daril.

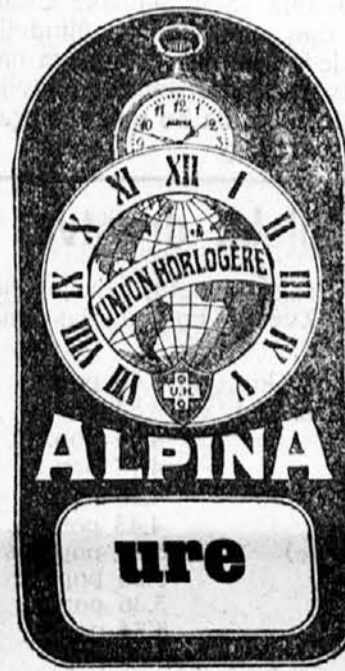
Največja izbira ur, zlatnine, srebrnine.

Srebrne moške ali damske ure po K 9 80; zlata damska ura K 23—; sreb. verižica K 3—; sreb. dvostranska veriž. (zelo moderna) K 4—.

Fr. Čuden, Ljubljana, Prešernova ulica št. 1
(samo nasproti franč. samostana).

Lastna tovarna ur v Švicl. Precizijske ure Alfa, Union, Seeland.

1887 Jubilejni cenik zastoj! 1912

Del. glavnica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 8,000.000. K 800.000.

Stritarjeva ulica števil. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

— 386 —

ter kričal brez prestanka: na pomoč, na pomoč! Ko pa je zagledal pred vrati le svojega gosta in kartopisca, se je tako razljutil radi rušenega počitka, da je takoj stekel po račun in ga pomolil Hardyju pod nos, češ: sedaj sem maščevan. Passavant je veselo stopil pred zaripljenega krčmarja in ne meneč se za njegovo »maščevanje« dejal mirnodušno:

— Mojster Thiband, vse vam poplačam, ali sedaj nimam časa za te stvari. Obrnite se urno in prinesite mi takoj nekaj srebra in zlata, ker nujno potrebujem denar. Ne upirajte se, ne obotavljajte se, ne skušajte govoriti, vem da ste revež, da da vse vem, tako, odprite skrinjo in še ta pokrov in sedaj še tega! No vidite mojster Thiband, saj se da govoriti z vami. Vse vam povrnem v najkrajšem času. Zakaj sreča mi že hiti v naročje in skoro bova imela oba dosti!

Ubogí krčmar sploh ni mogel do besede. Hardy ga je mikastil, priril do skrinje in Thiband je moral hočeš nočeš ugoditi silnemu gostu. Ko mu je izročil zahtevani denar, se je težko sopeč sesedel in zdihoval, kakor da mora vsak trenutek izpustiti dušo. Passavant je odšel del dobljenega denarja Gringonneuru, drugo paje spravil sam. Ob cvenku srebra in zlata se je krčmar zopet vzdignil in koracal k gostoma.

— Oh, dobrotljivi gospod, je zdihoval in lovil Passavantovo roko, bodite usmiljeni z menoj uboškom, ne uničite me.

— Ljubi mojster Thiband ne sitnarite sedaj, ko je že v se v redu, sicer me primejo še

skromini po onem, kot je ostalo v predalu. Idite lepo spat in odpočijte se!

Prijela sta se vsak pod eno pazduho in obrnili so se proti izhodu; krčmar je uvidel, da je najboljše udati se v usodo in začel je stopicati sam k vratom. Že jih je bil zaprl za sabo in slišati je bilo le še njegovo smrčče zdihovalje, ko so se zopet široko odprla in v sobo je priletel prvi korak žoga krčmar sam, za njim pa pet ali šest oboroženih mož.

— Živ! je zatulil Ocquetonville, ki je prvi zagledal Hardy-ja.

Z enim skokom je bil Passavant pri oknu, izdril meč in se postavil v prežo. Thiband se je med tem zatekel k omari, odprl jo in smuknil vanjo gibčno kakor veriverica. Passavant se pri tem prizoru ni mogel vzdržati in zasmejal se je na polno grlo. Soba se je vedno bolj polnila z ljudmi in bilo jih je že kakih petnajst. Ob Passavantovem kriku so malodušno obstali in za trenotek niso vedeli kaj to pomeni in kako naj začno z napadom. To trenotno obotavljanje pa je izrabil tresoč se kartopisec. Bliskoma se je vrgel skozi osuple, planil k oknu, odprl je in v naslednjem hipu je že izginil vsem izpred oči.

To naglo dejanje je vzdramilo napadalce. Zakričali so v vzpodbudo in se pomaknili naprej. Ocquetonville in Courtheuse sta bila med prvimi naskakovalci. Passavant je zbral vso spretnost in ročno odbijal sovražna jekla. Ob enem je skušal najti način, rešiti se iz malo prijetne zagate. Prešel je urno vse skupaj in sprevidel, da je petnajst možnósti govorilo za njegov pogin in k večjemu ena za rešitev. Če pa podleže sedaj, ne bo mogel biti ob osmih

— 387 —

Ker se pride dandanes pri hudi konkurenci do denarja le potom

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj kupiti ali prodati, ali ki iščejo službe, da naj inserirajo v izbornem in zelo razširjenem slovenskem ne-
: : odvisnem dnevniku : :

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglase za „DAN“ sprejema po najnižjih cenah „Prva anončna pisarna“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica števil. 8, katera daje radevolje tudi vse za to potrebne informacije.